

SPRAWOZDANIA

XVIII ŚWIATOWE FORUM MEDIÓW POLONIJNYCH TARNÓW-POZNAŃ-WIELKOPOLSKA (Poznań-Piła, 8-15 września 2010 r.)

Stowarzyszenie *Małopolskie Forum Współpracy z Polonią* po raz XVIII zorganizowało międzynarodową konferencję dla przedstawicieli świata mediów polonijnych. Spotkania tego typu odbywają się od 1993 roku i posiadają stały temat wiodący: *Rola mediów polonijnych w tworzeniu kontaktów środowiskowych i utrzymywaniu więzi z krajem. Promocja Polski w świecie*. Tegorocznymi podtematami spotkania były: *Gospodarna Wielkopolska i Poznań miastem targów, konferencji i kongresów*. W spotkaniu wzięło udział ok. 150 osób z 29 krajów: Australii, Austrii, Belgii, Białorusi, Czech, Egiptu, Finlandii, Francji, Grecji, Holandii, Irlandii, Kanady, Kazachstanu, Libanu, Luksemburga, Litwy, Łotwy, Mołdawii, Niemiec, Polski, Rosji, Serbii, Słowacji, Szwajcarii, Szwecji, Ukrainy, USA, Wielkiej Brytanii, Węgier. Stałym owocem Światowego Forum Mediów Polonijnych jest ok. 3000 faktów medialnych w postaci sprawozdań, artykułów w prasie polonijnej oraz na ok. 100 portalach internetowych, wiele audycji radiowych i programów telewizyjnych. Zorganizowanie tegorocznego Forum było możliwe dzięki współpracy stowarzyszenia z Prezydentem Miasta Tarnowa, Wojewodą Wielkopolskim, Marszałkiem Województwa Wielkopolskiego, samorządami województwa małopolskiego i wielkopolskiego. Patronat nad nim objął Senat Rzeczypospolitej Polskiej.

Interesujący i bogaty program XVIII ŚFMP przedstawiał się następująco: Spotkanie rozpoczęło się w dniu 8 września w auli Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Tarnowie. Następnie odbyła się konferencja Biura Organizacyjnego XVIII ŚFMP, spotkanie z Prezydentem Tarnowa, prezentacje uczestników, szczegółowa prezentacja programu. Kolejnym punktem programu był wyjazd do Gminy Wojnicz, gdzie zwiedzono Zielony Park Przemysłowy, po czym nastąpiło powitanie przez Burmistrza Wojnicza – Zbigniewa Noska, a po nim zwiedzanie firm: *Solid Parkiet, Legbud Gargula, M&R Painting*. Odwiedzono także Publiczne Gimnazjum im. Św. Kingi w Wojniczu, gdzie miał miejsce występ zespołu *Universal Band*. W godzinach wieczornych w Dworze Modrzewiowym dla zebranych wystąpił kabaret dEFEKT z przedstawieniem pt.: *Z Małej do Wielkiej*.

W dniu 9 września, w auli Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, nastąpiła uroczysta inauguracja XVIII ŚFMP, z udziałem przedstawicieli Senatu RP, rządu, władz samorządowych, zaproszonych gości, podczas której wygłoszono następujące przemówienia: *Współpraca MSZ ze środowiskami polskimi i polonijnymi w świecie* – M. Sokołowski z Departamentu Współpracy z Polonią MSZ, *18. lat Światowego Forum Mediów Polonijnych* – S. Lis, po czym nastąpiło wręczenie nagród za: Międzynarodowy Konkurs Literacki im. H. Cyganika *Powroty do źródeł* oraz Konkurs na reportaż z XVII Forum. Następnie miała miejsce konferencja prasowa sponsorów Forum. W godzinach popołudniowych odbył się wyjazd do Nowego Sącza, gdzie zwiedzono Ratusz, a jego historię barwnie przedstawił red. Jerzy Leśniak, a potem zwiedzono Sąddecki Park Etnograficzny oraz Miasteczko Galicyjskie.

W kolejnym dniu, 10 września, we wczesnych godzinach porannych nastąpił wyjazd autokarami do województwa wielkopolskiego. W Opatówku zwiedzono Muzeum Przemysłu, następnie

w Kaliszu miała miejsce prezentacja miasta i powiatu kaliskiego w sali recepcyjnej Ratusza, gdzie z uczestnikami Forum spotkał się Prezydent Kalisza – Janusz Pęcherza, opowiadając o jubileuszu 1850-lecia miasta Kalisza, po czym wyemitowano film o Kaliszu. Miała także miejsce prezentacja ofert inwestycyjnych, pokaz musztry legionistów rzymskich na placu ratuszowym oraz zwiedzanie miasta.

W dniu 11 września rano nastąpił wyjazd do Poznania na Międzynarodowe Targi Poznańskie. W Centrum Prasowym MTP nastąpiła inauguracja Forum w Wielkopolsce, z udziałem władz województwa, miasta, powiatu, zaproszonych gości, podczas której nastąpiła prezentacja pt.: *Gospodarna Wielkopolska*, konferencja prasowa Wojewody Wielkopolskiego, Marszałka Województwa Wielkopolskiego, Prezydenta Poznania, Starosty Poznańskiego. Z kolei przyszedł czas na zwiedzanie Poznania pod hasłem: *Historia, architektura, kultura, tradycja*. W godzinach popołudniowych w Starostwie Powiatowym nastąpiła prezentacja multimedialna: *Powiat poznański – region silny gospodarczo – Firma Panattoni*. Po Poznaniu przyszedł czas na Gminę Kórnik (zwiedzanie największych inwestycji w powiecie) oraz Gminę Mosina (zabytkowy zespół pałacowo-parkowy w Rogalinie). W późnych godzinach wieczornych nastąpił powrót do Poznania.

W dniu 12 września, wczesnym rankiem, wyruszono do Gniezna, którego zwiedzanie odbywało się pod hasłem: *Tu powstała Polska*. Zwiedzono Gminę Łubowo, a w niej Ostrów Lednicki – kolebkę polskiej państwowości. Gości powitał Starosta Gnieźnieński i Wójt Gminy Łubowo, którzy zaproponowali zwiedzanie Muzeum Pierwszych Piastów, przeprawę promem na wyspę Ostrów Lednicki. Po powrocie do Gniezna miała miejsce uroczysta Msza św. w Katedrze Gnieźnieńskiej sprawowana przez abpa H.J. Muszyńskiego Prymasa Seniora oraz ks. Wiesława Wójcika TChR – dyrektora Instytutu Duszpasterstwa Emigracyjnego w Poznaniu. Po niej, w Kolegium Europejskim odbyła się konferencja nt. *Rola i znaczenie Gniezna w kształtowaniu się państwowości polskiej*, którą animował prof. Grzegorz Łukomski, a następnie prezentacje powiatu, miasta i Kolegium, konferencja prasowa władz powiatu, miasta, gminy i Kolegium. Jako podsumowanie intensywnie przeżytego czasu pozostało zwiedzanie Gniezna, przejazd Gnieźnieńską Kolejką Wąskotorową na trasie Niechanowo-Witków, spotkanie z władzami Gminy Witkowo oraz prezentacja gminy i ośrodka wypoczynkowego w Skorzęcinie.

W kolejnym dniu, 13 września, uczestnicy Forum wzięli udział w konferencji prasowej nt. *polityki rolnej, rozwoju polskiej wsi i rolnictwa* Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi – M. Sawickiego i Prezesa MTP – dr. A. Byrty na Międzynarodowych Targach w Poznaniu. Po czym nastąpiło uroczyste otwarcie targów: *Smaki Regionów*. Popołudnie spędzono na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu, na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa, gdzie gości powitał Prodziekan WNPiD dr Adam Szymaniak oraz JM Rektor UAM prof. dr hab. Jacek Guliński. Prezentacji oferty UAM dokonał mgr Marcin Witkowski. W godzinach wieczornych odbyły się warsztaty dziennikarskie: *Radio* – red. Piotr Murza, *Telewizja* – red. Lesław Ciesiołka, red. Paweł Kosiarz, *Internet* – dr Jacek Wyszyński. Wysłuchano także wykładów pracowników naukowych UAM: *Poznaj prasę po nagłówkach* – red. Andrzej Niczyperowicz, *Przyszłość prasy drukowanej* – dr Marcin Piechocki, *Dziennikarstwo śledcze* – dr Wojciech Adameczyk.

W dniu 14 września, w godzinach porannych, nastąpił wyjazd do Wągrowca pod hasłem: *Tour de Wągrowiec*, czyli objazd wokół największych atrakcji Wągrowca. W Sali Kryształowej odbyło się spotkanie z Burmistrzem Miasta połączone z poczęstunkiem, prezentacją walorów inwestycyjno-turystycznych miasta, wystawa „*Poznaj Wągrowiec*”. Następnie odwiedzono Gminę Wyrzysk, gdzie odbyła się żywa lekcja historii – rekonstrukcja bitwy pod Dąbkami. Z kolei, miał miejsce wyjazd do Piły, gdzie zaproponowano przelot samolotem nad Piłą i Doliną Noteci dla grup dziennikarzy, a w Piłskim Domu Kultury odbyła się konferencja prasowa władz miasta, powiatu i zaproszonych gości. Po niej nastąpiła prezentacja grodu Staszica, multimedialna prezentacja ofert gospodarczych i turystycznych. Po Pile przyszedł czas na Gminę Tarnowo Podgórne.

Ostatni dzień Forum – 15 września, rozpoczął się bardzo wczesnie podróżą do Poznania, gdzie w Urzędzie Miasta nastąpiło uroczyste zakończenie XVIII Światowego Forum Mediów Polonii-

nych Tarnów-Poznań-Wielkopolska 2010. Z tej okazji wręczono nagrody: Małopolskiego Forum Współpracy z Polonią – *Fidelis Poloniae 2010*, Marszałka Senatu RP – *Mala Ojczyzna to przetrzeń, którą kształtujemy i która nas ukształtowała*. Odbłyło się także spotkanie z Wicemarszałkiem Senatu – Markiem Ziółkowskim i Przewodniczącym Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za granicą – Andrzejem Personem. Na zakończenie wysłuchano wykładu pt: *Polska wielokulturowość?* – prof. Michała Buchowskiego z UAM, po którym nastąpiło podsumowanie XVIII ŚFMP. Należy jeszcze dodać, że zakończeniu Forum towarzyszyła wystawa fotografii w konwencji modern piktorializmu pt. *In minor*, która dodała kolorytu XVIII Światowemu Forum Mediów Polonijnych.

Ks. Mariusz Chamarczuk SDB

KONFERENCJA O UZALEŻNIENIU
WYPUŚCIĆ NA WOLNOŚĆ UCISNIONYCH: ZERWAĆ WIĘZY KAJDAN
ZORGANIZOWANA PRZEZ ARCHIDIECEZJĘ FILADELFIJSKĄ
(Filadelfia – USA, 5 listopada 2010)

Dnia 5 listopada została zorganizowana jednodniowa konferencja poświęcona tematowi uzależnienia. Niestety, problem nałogów dotyczy prawie wszystkich grup społecznych. Nie są wolni od niego ludzie co niedzielę chodzący do kościoła, dobrze wykształceni, pełniący funkcje społeczno-polityczne, a także duszpasterze. Wstyd, izolacja, milczenie oraz stygmatyzacja społeczna nie tylko nie rozwiązują tego problemu, ale, co gorsza, jeszcze bardziej go pogłębiają. Ksiądz kardynał Justin Rigali, ordynariusz Archidiecezji Filadelfijskiej i jeden z promotorów listopadowego spotkania, od wielu lat odważnie angażuje się we współczesne problemy społeczno-etyczne. Oprócz samego wkładu Księdza Kardynała, w zorganizowanie i przeprowadzenie konferencji włączyły się archidiecezjalne instytuty od wielu lat specjalizujące się w niesieniu pomocy człowiekowi będącemu w potrzebie: Instytut św. Jana Vianneya, Instytut „Guest House”, Archidiecezjalny Ośrodek Pomocy Zdrowia.

Tytuł spotkania nawiązuje do tekstów biblijnych ze Starego i Nowego Testamentu. W księdze Izajasza w 58 rozdziale czytamy: „Czyż nie jest raczej ten post, który wybieram: rozerwać kajdany zła, rozwiązać więzy niewoli, wypuścić wolno uciśnionych i wszelkie jarzmo połamać” (Iz 58,6). Podobną myśl spotykamy w Ewangelii św. Łukasza: „Duch Pański nade mną, przeto namaścił mnie, abym zwiastował ubogim dobrą nowinę, posłał mnie, abym ogłosił jeńcom wyzwolenie, a ślepym przejrzenie, abym uciśnionych wypuścił na wolność” (Łk 4,18). Idea konferencji została oparta na niedawno opublikowanej książce Księdza Kardynała, Justina Rigaliego noszącej tytuł konferencji. Ta kilkunastostronicowa pozycja wpisuje się w serię wydawniczą „Głos Pasterza”, w której Ksiądz Kardynał komunikuje się z wiernymi i udziela zwięzłych odpowiedzi na pytania dotyczące aktualnych kwestii moralnych, społecznych, eklezjalnych.

Konferencja rozpoczęła się od modlitwy, której przewodniczył Jego Eminencja. Następnie przywitał on licznie zgromadzonych uczestników (ok. 400 osób). Wskazał na fakt, że problem uzależnienia ma dziś wymiar epidemii i należy do pilnych wyzwań, przed którymi stoi również Kościół. Kolejnym mówcą była przewodnicząca *The National Association for Children of Alcoholics* (NACoA) w USA, pani Sis Wenger. Przedstawiła ona temat *Substance Abuse and the Family: Defining the Role of the Faith Community – (Uzależnienie i rodzina: określanie roli wspólnoty wierzących)*. Podjęła próbę uzasadnienia dlaczego Kościół jako wspólnota wierzących powinien jeszcze bardziej zaangażować się w walkę z uzależnieniem. Mówiła, że blisko 15% procent ludzi z problemem uzależnienia najpierw zwraca się do Kościoła (duszpasterzy): co ciekawe, aż 94,4% duszpasterzy przyznaje, że problem nadużywania alkoholu i innych substancji uzależniających jest wielkim wyzwaniem dla ich parafian, jednak tylko 12,5% duszpasterzy czuje się odpowiednio przygotowanymi do konfrontowania się z tym zagadnieniem. Warto podkreślić, że prelegentka ujęła temat

systemowo, ukazując rodzinę jako przestrzeń dramatu, a w niej – jako najbardziej uszkodzone i bezbronne – dzieci.

Następnie uczestnikom spotkania zaproponowano trzy warsztaty, które w tej samej formie zostały powtórzone w bloku popołudniowym. Pierwszy z nich dotyczył uzależnienia od Internetu: *Caught in the Net – Understanding Sexual Addiction: The Pastoral and Personal Implications of the Internet* – (*Złapani w sieć – poznanie uzależnienia seksualnego: implikacje duszpasterskie i indywidualne*). Wykład wygłosił jezuita, ks. dr Gerard McGlone – psycholog, terapeuta, aktualnie dyrektor wykonawczy ośrodka św. Jana Vianneya, od ponad 50 lat niosącego profesjonalną pomoc duchowieństwu w trudnościach. Oprócz wielu cennych informacji na temat współczesnej technologii i nowych form uzależnienia od niej, wskazał nie tylko prawne, ale i środowiskowe konsekwencje *sex offender*. Wykład był ilustrowany wynikami badań pokazującymi statystyki stale rosnącego problemu seks-uzależnienia przez Internet. Jednym z kluczy do rozwiązania tego problemu, jak wskazał autor, jest kontrola technologii w domach, parafiach czy wspólnotach eklesjalnych oraz stała formacja świadomości i dojrzałości osobistej.

Drugi wykład wchodzący w skład warsztatów dotyczył *12 kroków grupy AA Anonimowych Alkoholików* – *The Twelve Steps of Alcoholics Anonymous and the Fellowship of Recovering Groups*. Refleksje na ten temat wygłosił przewodniczący *International Coalition of Addictions Studies Educators* (INCASE) ks. dr Edward Reading. Oprócz przypomnienia, czym jest metoda 12 kroków w służbie powrotu do zdrowia i społeczeństwa, wskazał on na religijne korzenie ruchu „AA” oraz kontekst duchowy w procesie walki z nałogiem. Trzeci warsztat, pt. *Addiction Across the Lifespan: Family Affair* – (*Uzależnienie w kontekście całości życia: kwestie rodziny*), poprowadziła dr Patrycja O’Gorman. Podkreśliła wpływ uzależnienia rodziców na doświadczenie dziecka, wymieniając jego możliwe skutki: osłabienie zdolności adaptacyjnych w społeczeństwie, a także funkcji kognitywnych i emocjonalnych oraz wyższe ryzyko występowania różnorodnych zaburzeń. Dr O’Gorman omówiła model odporności psychicznej wg Stevena i Sybili Wolin, składający się z siedmiu elementów (wnikliwość, niezależność, relacja, inicjatywa, twórczość, humor, moralność). Następnie wskazała ważność pielęgnowania zwyczajów jak święta, imieniny, wspólne posiłki oraz troskę o rozwój duchowy rodziny.

Po porannym bloku konferencji oraz warsztatów, przyszedł czas na obiad i przerwę. Imponująca była postawa Księdza Kardynała, który podczas obiadu osobiście przywitał się z każdym uczestnikiem sympozjum. Sesję popołudniową otworzył wykład ks. Marka Hushena zatytułowany *Addiction and Grace* – (*Uzależnienie i łaska*). Poruszająca była nie tylko treść konferencji żywo i dynamicznie ukazująca dialektykę między wolnością (łaską) a uzależnieniem, ale przede wszystkim osobiste świadectwo autora. Mocno podkreślił, że to, co człowiek wie o uzależnieniu, determinuje jego sposób udzielania i szukania pomocy; innym słowy – ignorancja zabija. Mówił również o znaczącej roli mechanizmów obronnych, szczególnie zaprzeczenia, projekcji, sublimacji, tworzących iluzję kontroli, ponieważ są one jak „rakietowy system obronny” uzależnionego. W tym kontekście zatem nie wystarczy zalecać uzależnionemu, aby się modlił, ale trzeba mu udzielić profesjonalnej i systemowej pomocy. Ponadto, autor omówił wieloletni proces powrotu do zdrowia osoby uzależnionej oraz różne rodzaje pomocy, takie jak edukacja, środowiskowe wsparcie, rozwój wiary i modlitwy, profesjonalne poradnictwo, odpowiednie przygotowanie do małżeństwa, umiejętność przebaczenia, uczenie dbania o siebie.

Po tym wykładzie uczestnikom ponownie dano możliwość wyboru zajęć w ramach tzw. warsztatów, które, jak zostało już wspomniane, tematycznie składały się z tych samych propozycji, co warsztaty przedpołudniowe. Po warsztatach, uczestnicy ponownie zgromadzili się w auli głównej, aby wysłuchać zamykającego sesję wykładu księdza Pawła White’a pt. *Where is God in All This Anyway? Integrating Religion, Spirituality and Recovery* – (*Gdzie w tym wszystkim jest Bóg? Integracja religii, duchowości oraz uzdrowienia*). Ksiądz White osobiście przeszedł przez długi proces uzdrowienia, ponieważ urodził się w rodzinie dysfunkcyjnej, potem wiele lat sam walczył z nałogiem, a dziś prowadzi szeroką działalność na rzecz wolności i abstynencji. Za pomocą pantomimy

przekonująco ukazał sposób funkcjonowania i dysfunkcjonowania rodziny jako wzajemnie powiązanego ze sobą systemu. Każdy członek rodziny odgrywa określoną rolę: bohatera, kozła ofiarnego, maskotki, dziecka niewidocznego, wybawiciela itp. Nowością jego wykładu było ukazanie parafii jako zgranej i odpowiedzialnej przestrzeni, w której duszpasterze wraz z innymi osobami (profesjonalistami) skutecznie niosą realną pomoc członkom rodzin, w których występuje problem uzależnienia. Krótko mówiąc, celem refleksji zaproponowanej przez księdza Pawła White'a było przesłanie: „zdrowe parafie” mogą być skuteczne w profilaktyce, promocji zdrowia i abstynencji, zapobieganiu dramatów rodzinnych, pomaganiu w bezpośredniej konfrontacji z nałogiem, gdzie – przede wszystkim – trzeba przerywać „zmnowę milczenia”, strachu, bierności, tabu.

Epilogiem całej konferencji była Msza św. w katedrze świętych Piotra i Pawła w Filadelfii. Kardynał podkreślił w homilii, że wszyscy potrzebujemy Boga, a uzależnienie jest często wynikiem braku miłości. Przypomniął, że jedynie Bóg jest źródłem oraz gwarantem prawdziwej wolności i miłości.

Warto podkreślić, że temat konferencji spotkał się z wielkim zainteresowaniem społecznym. Odwaga mówienia na tematy trudne, bolesne, często głęboko raniące godność człowieka, dewastujące środowisko jego wzrostu oraz bezpośrednio godzące w eklezjalny wymiar jedności wspólnoty wierzących, zasługuje na szczególne uznanie. Z łatwością też można dojść do wniosku, że jednodniowa konferencja poświęcona tak istotnemu, uniwersalnemu problemowi mającemu wiele różnych oblicz zarówno w życiu indywidualnym, jak i wspólnotowym jest niewystarczająca.

o. Piotr Kwiatek OFM Cap
Filadelfia, USA

ZJAZD STOWARZYSZENIA POLSKICH MUZYKÓW KOŚCIELNYCH (Częstochowa, 8-10 września 2010)

Od 8 do 10 września 2010 r. na Jasnej Górze odbył się kolejny doroczny zjazd muzyków – członków Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych (SPMK). Było to już kolejne spotkanie ludzi (poprzednie miały miejsce m.in. w Licheniu i Pelplinie), którym bliska jest muzyka liturgiczna: organistów, dyrygentów, nauczycieli akademickich działających w tym obszarze.

Zjazd tradycyjnie rozpoczął się odśpiewaniem *Veni Creator*. Następnie, prezes SPMK, ks. prof. dr hab. Antoni Reginek powitał uczestników zjazdu, zwięźle przedstawił program trzydniowego spotkania oraz w obecności podprzeora klasztoru, o. Sebastiana Mateckiego, podziękował gospodarzom – ojcom paulinom – za stworzenie doskonałych warunków dla przeprowadzenia obrad. O. Sebastian, w imieniu przeora Jasnej Góry, odwzajemnił słowa powitania i życzył owocnych obrad.

Trzeba dodać, że tegoroczny program zjazdu SPMK różnił się od poprzednich dołączonym blokiem prezentacji muzycznych oraz udziałem w codziennej liturgii zespołów wokalnych. Już pierwszego dnia zjazdu, członkowie Stowarzyszenia uczestniczyli we wspólnym wykonaniu *Completorium* kompozytora paulińskiego Eryka Briknera (1705-1760), pod liturgicznym przewodnictwem o. S. Mateckiego, z udziałem Jasnogórskiego Zespołu Wokalnego *Camerata* i Kapeli Jasnogórskiej (dyr. Jarosław Jasiura). Ojcowie paulini zadbali o przygotowanie materiałów nutowych niezbędnych do aktywnego uczestnictwa w liturgii; nadto, w przewidzianym czasie, przeprowadzone zostały próby wspólnego śpiewu.

Wydarzeniem artystycznym zjazdu o wysokiej randze był koncert zorganizowany drugiego dnia obrad w Sali Rycerskiej. Wykonawcy – muzycy Polskiej Orkiestry XVIII Wieku, pod dyrekcją Paula Esswooda, zaprezentowali odkryte niedawno na Jasnej Górze utwory *Missa in D* oraz *Litaniae Lauretanae* także kompozytora paulińskiego, o. Amando Ivancica (1727-1758). Przed koncertem, słowo wprowadzające wygłosił prof. dr hab. Remigiusz Pośpiech, od lat zajmujący się wydobywaniem na światło dzienne i całościowym opracowywaniem zabytków Kapeli Jasnogórskiej.

Koncert w całości zarejestrowany został przez TV TRWAM, wygląda więc na to, że zostanie udostępniony szerszej widowni.

Każdego dnia zjazdu członkowie Stowarzyszenia uczestniczyli w liturgii. Oprócz wspomnianej Komplety, drugiego dnia zjazdu modlili się Jutrznią pod przewodnictwem ks. prof. dr. hab. Ireneusza Pawlaka, honorowego prezesa SPMK. Wieczorem tego samego dnia, w Kaplicy Cudownego Obrazu, mszę świętą odprawił i homilię wygłosił Przewodniczący Komisji Episkopatu Polski ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, bp Stefan Cichy. W czasie mszy, wspólnie z Jasnogórskim Chórem Chłopięcym *Pueri Claromontani* (dyr. Jarosław Jasiura), śpiewano *Mszę Polską* ks. Antoniego Chłondowskiego. Chór wykonał ponadto kilka utworów, m.in. G. Fauré.

Ostatni dzień obrad rozpoczęła liturgia mszalna w języku łacińskim, także sprawowana w Kaplicy Cudownego Obrazu, pod przewodnictwem Ogólnopolskiego Duszpasterza Muzyków Kościelnych, o. Nikodema Kilnara. W czasie mszy świętej zaprezentował się Jasnogórski Kwartet *Cantus*, śpiewając części zmienne, natomiast wspólnie wykonano gregoriańską mszę X (*Alme Pater*).

Zasadniczym tematem tegorocznego zjazdu była *Problematyka i perspektywy repertuaru śpiewów liturgicznych*, niemniej w trakcie obrad nawiązano do zainicjowanej podczas zjazdu w Pelplinie (we wrześniu 2009 r.) kwestii konkursu na liturgiczną kompozycję instrumentalną. Już pierwszego dnia, podczas pierwszej sesji popołudniowej, której przewodniczył ks. prof. dr. hab. Antoni Reginek, zaprezentowany został – przygotowany przez prof. dr. hab. Juliana Gembalskiego – projekt odpowiedniego regulaminu. Pod nieobecność autora projektu, wprowadzono niewielkie korekty i postanowiono wdrożyć tę inicjatywę w roku 2011. W dyskusji nad tym projektem należy odnotować głos prof. dr. hab. Marty Kierskiej-Witczak, która przedstawiła projekt regulaminu konkursu na kompozycję liturgiczną do wykonania przez dzieci, jaki planuje przeprowadzić Akademia Muzyczna we Wrocławiu. W trakcie debaty wyłoniła się kwestia weryfikacji liturgicznej nowych kompozycji, kwestia, która podnoszona była także w późniejszych wystąpieniach.

Drugim wątkiem, który zainicjowany został jeszcze podczas ubiegłorocznego spotkania, był projekt redakcji nowej *Instrukcji o muzyce liturgicznej*. Potrzeba nowego dokumentu kościelnego na ten temat sygnalizowana jest od dłuższego czasu przez kościelne środowiska muzyczne, głównie przez SPMK. Sesji poświęconej temu zagadnieniu przewodniczył ks. prof. Andrzej Filaber, który rok wcześniej podjął się trudu wstępnej redakcji takiego dokumentu; obecnie wskazał jedynie kierunek, w którym praca nad tym dokumentem powinna się potoczyć. Zaproponował stworzenie grup roboczych, których zadaniem byłoby przygotowanie tekstów poszczególnych działów *Instrukcji*.

Zasadniczą część obrad wypełniły przedłożenia i dyskusja na temat obecnego i nowo komponowanego repertuaru liturgicznego. O doświadczeniach festiwalowych muzyki sakralnej mówili w pierwszym dniu zjazdu ks. dr. Wiesław Hudek (o Festiwalu Twórczości Religijnej *Fide et Amore* w Żorach) oraz ks. prał. lic. Bogdan Kicinger (o Festiwalu *Muzyka w Starym Opactwie* w Rudach).

W drugim dniu zjazdu sesję poranną poprowadził ks. mgr Piotr Dębski. Jej tematem była koncepcja ogólnopolskiego zbioru śpiewów liturgicznych, a złożyły się na nią wystąpienia mgr Brygidy Tomali (*Wykorzystanie dostępnego repertuaru liturgicznego – problematyka mszy z udziałem dzieci*) oraz ks. prof. dr. hab. Roberta Bernagiewicza (*Zagadnienie weryfikacji nowopowstałego repertuaru liturgicznego*). O ile – mówił autor referatu – muzycy dysponują dziś odpowiednimi metodami i narzędziami analizy i oceny estetycznej wielogłosowych kompozycji, to w stosunku do monodii, szczególnie chorału gregoriańskiego, aparat krytyczny nie jest jeszcze wystarczająco wykształcony. Tym samym nie mają oni jednoznacznego wzorca kompozycji liturgicznej wykorzystującej bogactwo chorału. Prelegent próbował określić cechy wyznaczające odrębność takiego śpiewu: melodyka, podłoże tonalne, ethos śpiewów, rytmika oraz wzajemna zależność melodii i tekstu.

Bardzo interesujący referat podczas II sesji wygłosił zaproszony gość, ks. dr. hab. Andrzej Draguła, znawca kwestii transmisji liturgii w mediach audiowizualnych. Ukazał w nim pozytywne strony mszy świętej oglądanej w telewizji lub słuchanej w radio, ale także naświetlił zagrożenia,

jakie nieuchronnie niesie udział w liturgii transmitowanej. Podkreślał, że współczesna teologia operuje pojęciem partycypacji intencjonalnej, wyrażającej się w stosunku uczestnika (odbiorcy) nie do przekazu medialnego, lecz sprawowanego misterium, w którym z ważnych powodów osobiście uczestniczyć nie może.

Program zjazdu uwzględniał punkt odnoszący się do przyjęcia nowych członków Stowarzyszenia. Na wniosek Komisji Kwalifikacyjnej jednogłośnie przyjęto ośmiu nowych członków Stowarzyszenia. Uczestnicy zjazdu złożyli również gratulacje ks. Grzegorzowi Poźniakowi z okazji uzyskania przez niego stopnia doktora habilitowanego. Ponadto, ks. dr Mariusz Białkowski poinformował o przyszłorocznym IX Międzynarodowym Kongresie Śpiewu Gregoriańskiego, który po raz pierwszy odbędzie się w Europie Wschodniej w Poznaniu w dniach 30 maja – 4 czerwca.

Zjazd zakończył się zwiedzaniem biblioteki klasztornej oraz części zbiorów muzealnych – zabytkowego instrumentarium kapeli jasnogórskiej, po których oprowadził o. Nikodem. W słowie kończącym, ks. prof. dr hab. Antoni Reginek wyraził – na ręce o. Nikodema – wdzięczność ojcom paulinom za gościnę w Domu Pielgrzyma. Podziękował też wszystkim uczestnikom za udział w zjeździe, podkreślając, że liczba tegorocznych uczestników była wyraźnie wyższa niż w latach poprzednich, co napawa nadzieją na rozwój Stowarzyszenia.

Czesław Grajewski
Warszawa, UKSW